

Demokratikus szocializmust!

A MSZP Baloldali Tömörülés Platformjának vitairata

Szerkesztette és összeállította: Antal Attila és Hegyi Gyula
Szerzők: Antal Attila, Büttl Ferenc (2.), Hegyi Gyula, Molnár Zoltán (4.)

Alapvetés	2
Szocialista Kiáltvány.....	2
1. Rendszer- és kapitalizmuskritika	4
2. A jövő politikai gazdaságtana: a munka és a természet felszabadítása.....	5
3. Klíma- és ökológiai válság, klímavészhelyzet	7
4. Az oktatási, tudományos és egészségügyi rendszerek válsága.....	8
5. Baloldali külpolitika az EU-n belül és kívül	10
6. Emlékezetpolitika.....	12
Az MSZP helyzete és helye az összefogásban	13

Alapvetés

1989-ben a Magyar Szocialista Pártot azok a bátor és elkötelezett baloldaliak hozták létre, akik hittek abban, hogy a kapitalista piacgazdaság körülményei között társadalmi küldetés a baloldali értékek és a társadalmi szolidaritás képviselése. Az MSZP elkötelezett volt a békés rendszerváltás mellett, és összekötötte magyarság és európaiság ügyét. Mindezt számos politikai sikert eredményezett. Ugyanakkor a kudarcokból és a 2010 utáni autoriter rendszer kialakulásából nyilvánvaló, hogy pártunknak sok mindent újra kell gondolnia. Baloldaliságunkat fel kell frissíteni a kapitalizmus kritikájával és a klímaváltozás elleni rendszerszerű küzdelemmel. A liberális demokrácia 2010 előtti intézményrendszere alkalmatlannak bizonyult a szociális demokrácia megvalósítására, így ahhoz nem lehet visszatérni. Korszak- és rendszerváltozásra van szükség, ökoszociális demokráciát kell teremtenünk a régi romjain. Mindennek a megalapozását tekinti elsődlegesnek a Baloldali Tömörülés.

Ezek fényében az MSZP alapvető politikai arculatán és így az Alapszabályon is több ponton módosítani szükséges, ugyanakkor nem érdemes azt gondolni, hogy politikai kihívásokra elégséges válasz lehet pusztán egy Alapszabály-módosítás. Az MSZP-t alapjaiban kell átalakítani és a baloldali fordulat elkerülhetetlen, hiszen sorsunk és küldetésünk az, hogy a magyar baloldalt képviseljük a közéletben. A 2010 után kialakult önkényuralmi rendszer csak egy széles körű összefogás keretében váltható le. Ehhez azonban arra van szükség, hogy az MSZP által megjelenített baloldali értékek kőkeményen képviselve legyenek az új koalícióban, hiszen ezt rajtunk kívül más politikai erő nem tartja fontosnak. Az MSZP az egyetlen olyan baloldali politikai erő, amely átmentheti a baloldali politikát az Orbán-rendszer bukása utáni világba. Ezt a történelmi felelősséget már csak azért is vállalnunk kell, mert Magyarországon a liberális demokraták önmagukban, egy erős baloldal nélkül sohasem győzhetnek a nacionalista jobboldallal szemben. Ezért együtt kell működni az összefogás nem baloldali szereplőivel, de egyúttal politikai erőt is kell felmutatni velük szemben: mert csak így tudjuk képviselni azoknak a millióknak az érdekeit, akik a piacgazdaság és a klíma- és ökológiai katasztrófa vesztesei.

Ennek fényében állítottuk össze ezt a vitairatot, amely tartalmazza a Baloldali Tömörülés (BT) *Szocialista Kiáltvány* című anyagát, és ezen kívül hat olyan témával foglalkozik, amelyeket megkerülhetetlennek tekintünk a hazai baloldali politika újraalapozása során. Ezek: a rendszer- és kapitalizmuskritika fontossága; a demokratikus szocialista megközelítés politikai gazdaságtani alapjai; a klíma- és ökológiai válság, klímavészhelyzet; az oktatás, tudomány, egészségügyi rendszerek válsága; a baloldali külpolitikai programja; a demokratikus szocialista emlékezetpolitika. Az anyagot pedig egy olyan aktuálpolitikai elemzés zárja, amely irányt akar mutatni, hogy egy önmagát demokratikus szocialista alapokon meghatározó MSZP-nek milyen szerepe kellene, hogy legyen a választási összefogásban.

Szocialista Kiáltvány

Mára nyilvánvalóvá vált, hogy a globális kapitalizmus nem képes érdemben javítani sem a szegényebb társadalmi rétegek, sem a szegényebb országok helyzetén. A Nyugat-Európához való felzárkózásunk ebben a gazdasági rendszerben reménytelen kísérlet. A gátlástalan profitérdek büntetlenül kihasználja a természetet, szennyezi a környezetet, és ha nem állítjuk meg, akkor klímakatasztrófába rántja az egész emberiséget. A globális tőke diktátumainak engedve az Európai Unió jelen formájában nem tudja betölteni igazi hivatását, az európai ráció és szolidaritás érvényesítését. Magyarország lakóinak száma a

rendszerátalakítás óta egymillióval csökkent, miközben egyre nő a mélyszegénységben élők, a kirekesztettek, az úgynevezett roncs társadalomhoz tartozók száma. A világ lakosságának jómódú kisebbsége és nyomorgó, kiszűrt és reménytelen helyzetben lévő többsége között egyre hatalmasabbra nő a szakadék. Demokratikus szocialista fordulat nélkül a széthullás, vagy egy súlyos társadalmi robbanás felé tartunk.

Mit jelent demokratikus szocialistának lenni a 21. században? A szocializmus azt jelenti számunkra, hogy a társadalmi és gazdasági döntések során, az életünket meghatározó szabályok és működési elvek megalkotásakor nem a profitelv az elsődleges, hanem a társadalmi jólét, a javak igazságos elosztása, a fenntarthatóság, a szabadság, az egészség és a következő generációk helyzetének figyelembevétele. A 21. század demokratikus szocialistái ezért globálisan gondolkodnak, mert a jelenlegi problémák csak globálisan oldhatók meg és politikai harcainkat elsősorban nemzetközi szinten kell megvívni.

Ma sokat beszélnek a liberális demokráciák válságáról. Mi, magyar demokratikus szocialisták nem liberális, hanem **szocialista demokráciát** akarunk. Mi is valljuk és vállaljuk azokat a liberális alapjogokat, amelyek garantálják minden ember méltóságát és szabadságát. De megteremtjük az ehhez szükséges anyagi feltételeket is az egyenlő teherviselés, a közösségi termelés támogatása, az ingyenes oktatás és egészségügy révén. A kizsákmányolás, a korlátlan profitszerzés nem szabadságjog, hanem milliók jogfosztása és végeredményben a társadalmi béke aláaknázása. Ezért a magyar jogállamiságot nem csak helyre állítjuk, hanem szociálisan kibővített formájában újra teremtjük. Vagyis **meg kell teremteni a politikai értelemben vett demokrácia gazdasági és társadalmi alapjait**. Ezt a feladatot 1989 után sajnos elhanyagoltuk.

A 21. század demokratikus szocialistái kritikusak a létező szocializmus korábbi kísérleteivel szemben, de egyben elismerik azok eredményeit. Véleményünk szerint hazánk negyven éven át egy olyan rendszerben élt, amely szociális téren megújította az országot, de a szabadság súlyos korlátozásával aláasta a szocializmus hitelét. Három dolgot megtanultunk ennek a korszaknak a tapasztalataiból. Először is: demokratikus társadalom nem létezik szociális biztonság nélkül. Másodsor: szocialista társadalom nem létezhet demokrácia nélkül. Harmadszor: demokrácia nem létezik szabadság nélkül. A szocializmus, a demokrácia és a szabadság csak egyszerre valósítható meg. A 21. század demokratikus szocialistái azonban megértették, hogy a globális kapitalizmus körülményei között szintén nem valósítható meg a szabadság és a demokrácia célkitűzése.

Kétféle zsarnokság létezik. A politikai elnyomás és a gazdasági kizsákmányolás. Az egyik a szabadságjogain, a másik egzisztenciális helyzetén keresztül korlátozza és nyomorítja meg az embert. **A rendszerátalakítással politikailag szabadok lettünk, de ehhez a tömeges munkanélküliségen, szegénységen, a több milliós „roncs társadalmon” keresztül vezetett az út.** 2010 után aztán olyan rendszerbe zuhantunk, amely egyesíti magában a politikai elnyomást és a gazdasági kizsákmányolást. A fokozatosan kiépülő egypárti diktatúra a multinacionális tőkével és a hazai oligarchákkal összefogva egyszerre nyomja el politikailag és zsákmányolja ki gazdaságilag a magyar társadalmat. A kapitalizmus és a politikai diktatúra ötvözete minden rendszer legrosszabbja, lényegében a fasizmus előszobája. Baloldali szemmel a nyugati kapitalizmus egyetlen erénye az, hogy keretei között küzdeni lehet a rendszer megváltoztatásáért. Erre Magyarországon egyre kevesebb az esély, a politikai elnyomás egyértelműen a vadkapitalizmust és az önkényuralmat szolgálja.

A hazai ellenzék egy része a polgári szabadságjogok helyreállításáért küzd, ami nemes és támogatandó cél. De eközben lebecsüli, felesleges ballasztnak tekinti a politikai baloldalt és a szakszervezeti mozgalmat. Megszabadulna a szocialisták pártjától és elavultnak gondolja a dolgozói érdekvédelmet. Mi is demokráciát akarunk, de olyat,

amelyben fokozatosan, a társadalmi többség meggyőzésével és egyetértésével a szociális igazságosságot is elérhetjük. **A demokrácia nem merülhet ki csupán intézményekben, társadalmi és gazdasági lábazat nélkül nincs demokrácia.**

A modern Magyarország történelme azt mutatja, hogy a liberális erők egy erős szocialista mozgalommal való szövetség nélkül soha nem képesek legyőzni a jobboldali nacionalizmust. Ezt ismerték fel a polgári demokratikus erők az első világháború előtt, a fasizmussal szembeni küzdelemben, az 1945-ös újrakezdésnél, az 1956-os forradalomban és az 1990-es rendszerváltozás után is. Ha utódaik ma azt képzelik, hogy a demokratikus szocialisták és a szakszervezetek nélkül győzhetnek a jobboldali nacionalizmussal, a szociális demagógia és az etnikai gyűlölködés szennyével szemben, akkor biztos bukásra vannak ítélve. És bukásukkal együtt elszáll a magyar demokrácia helyreállításának a reménye is. Ezért parancsoló szükség az összes demokratikus erő összefogása a politikai diktatúra ellen, s ezért lenne önpusztító ostobaság a szocialista-szociáldemokrata mozgalom további meggyengítése

A magyar demokratikus szocialisták távlatos célja természetesen a demokratikus szocializmus megteremtése hazánkban. Ehhez a jogállamiság helyreállításán, az egyenlő teherviselésen, a közösségi termelés elsőbbségén és a szociális Európán keresztül vezet az út.

1. Rendszer- és kapitalizmuskritika

A demokratikus szocialista program alapja a rendszer- és kapitalizmuskritika. Magyarországon már jóval a rendszerváltás előtt bekövetkezett a nyugati kapitalizmus átvétele, amely lényegében ahhoz vezetett, hogy **a rendszerváltás veszteseit, a bérből és fizetésből élőket végletekig kizsákmányolja a nemzetközi nagytőke és hazai kiszolgálóik.** Az Orbán-rendszer azon alapul a kelet kormányok sem, amelynek fő oka a kapitalista igényekhez végletesen igazodó elhibázott liberális logika volt, amely folyamatosan háborút viselt minden szociális megfontolás ellen. **Emiatt ábrándult ki a hazai, egyébként is szétporladó munkásosztály a baloldaltól és keresi újabban a helyét a szélsőjobboldalon** (előbb a Jobbiknál, majd pedig a kormányzati pozícióból szélsőjobboldalivá váló Fidesznél).

A magyar társadalom a 2010-es évekre belefáradt mindebbe és gyakorlatilag úgy érezte, hogy **a kapitalizmust a végletekig kiszolgáló liberalizmus gyakorlatilag a társadalom ellenségévé vált.** Ebben a helyzetben következett be az Orbán-rendszer autoriter fordulata, hiszen a magyar társadalom menedéket keresett egy olyan rendszerben, amelytől alapvető érdekeinek védelmét remélte. Orbán megérzete azt, hogy **a kelet-közép-európai félperifériás kapitalizmusmodell a 2008-as válság után csakis autoriter eszközökkel tartható fenn.** Azoknak tehát, akik széleskörű társadalmi védelemben reménykedtek csalódnunk kellett: a rendszerváltást követően nem volt olyan kormányzat, amely ennyire szemérmetlenül és embertelenül szolgálta volna ki a globális kapitalista érdekeket, és ezt egy olyan nacionalista mázba bújtatta, amely csak a magyar társadalom végletes megosztásával, a mindennapok gyűlöletpolitikájával lett fenntartható. De csak ideig-óráig, hiszen **látszanak az Orbán-rendszer alapvető fenntarthatatlanságának jelei:** a magyar társadalom végletesen szétszakadt és kialakult egy olyan felső réteg, amely inkább elfogadja az autoriter politikát, semmint, hogy engedjen a legszegényebb emberek kárára elért társadalmi státuszából. A magyar társadalom döntő többsége pedig egyszerre szenved az egyre zsarnokibb állami hatalomtól és a rendszer által gyártott oligarchák önkényétől, valamint az államtól lényegében szabad kezet kapott multinacionális vállalatok munkásnyúzó gyakorlatától.

Ebben a helyzetben változásra van szükség, különben a zsarnoki kapitalizmus és az orbáni állam önkénye fel fogja őrölni a magyar társadalmat, de semmiképpen sem térhetünk vissza a 2010 előtti világhoz. **Az Orbán-rendszert csakis úgy lehet leváltani, ha nem csak az állam, de a piac önkényével szemben is fellépünk.** Nem szabad elfogadni azt a szerepet, amelyet a kapitalista centrum osztott ki Magyarországra számára és a rendszerváltás utáni kormányok azon versenyeztek, hogy hogyan lehet legjobban eljátszani ezt. Bár egy antikapitalista fordulat csak világszinten lehetséges, de **a klímaválság új lehetőséget jelent egy kapitalizmuskritikus alternatíva nemzetállami megvalósítására.** Az Orbán-rendszer lényegében beletörődött abba, hogy sok százezer magyar honfitársunk sohasem látott mértékben fogja megszenvedni a klímaválság példátlan hatásait. Ebben a helyzetben csakis az államhatalom megszerzésével biztosíthatunk védőernyőt a magyar nép számára. Az államot olyan helyzetbe kell hozni, hogy a legkevésbé legyen kiszolgáltatott a kapitalista szereplők számára: ez egyszerre jelenti az állami tulajdon megerősítését; a közösségi és szövetkezeti tulajdon elsődlegességének kimondását; valamint egy olyan jogrendszer felépítését, amely a tőke és a magánérdekek helyett a társadalom érdekének rendelődik alá. A magyar társadalmat meg kell védeni a nemzeti és multinacionális oligarcháktól, **az államot képessé kell tenni arra, hogy a tőke helyett a munkások érdekeit képviselje,** ki kell mondani, hogy **az állam minden szervének elsődleges kötelessége a munkások érdekeinek képviselete és védelme.**

2. A jövő politikai gazdaságtana: a munka és a természet felszabadítása

Nehéz feladat összefoglalni, hogy milyen lehet (milyennek kéne lennie) a 21. századi „baloldali mainstream” politikai gazdaságtannak – nevezzük az egyszerűség kedvéért **a demokratikus szocializmus politikai gazdaságtanának.** Nehéz helyzetben, hiszen olyan elementáris és akár a jelen emberi civilizáció letűnését előrevetítő változások közepette, mint a klímakatasztrófa vagy a legújabb ipari forradalom (mesterséges intelligencia), ki tudja, hogy milyen lehet a jövő? Ugyanakkor könnyű helyzetben is van a XXI. századi demokratikus szocializmus politikai gazdaságtanát felvázolni szándékozó gondolkodás, mert a múlt ideái és a történelmi tapasztalat szilárd támaszul szolgál számára.

Mindenekelőtt szögezzük le, hogy **a 21. század szocialista politikai gazdaságtana nem lehet pusztán az Orbán-rendszer antitézise,** hiszen nekünk magának a kapitalizmusnak a kritikájából kell kiindulnunk, amelynek az Orbán-rendszer egy kelet-közép-európai autoriter változata. A demokratikus szocializmusnak szükségképpen tovább kell vinnie az ember felszabadulásának programját. Programjának a francia forradalom szabadság – egyenlőség – testvériség jelszavainak tartalmi elmélyítésén és kiterjesztésén kell nyugodnia. A cél nem lehet más, mint az emberi szabadság kiteljesítése, amely nem tűri a más általi elnyomó diktátumot, beleértve a tőke általi kizsákmányolást, de nem azonos a más szabadságára fittyet hányó szabadossággal sem. A szabadságot korlátozó szabadságoknak pedig elválaszthatatlan része a többi élőlény, az állatok, a növények, a bolygó teljes élővilágának a szabadsága és joga az élethez, ami nem jelent mást, mint hogy **amikor a baloldal a kizsákmányolás elleni küzdelmet tűzi zászlajára, akkor az a természet, a bolygó kizsákmányolása elleni küzdelmet is jelenti.** A tőke ugyanis nem csak az emberi, de a természeti szabadságot (létet) is lábba tiporja, ha a profitérdek úgy kívánja. Általában úgy kívánja. A demokratikus szocializmus politikai gazdaságtanának alappillére **a munka és a természet felszabadítása a tőke uralma alól.**

A demokratikus szocializmus **a politikát a gazdaság fölé helyezi: a demokrácia a cél, a piac csupán eszköz.** Mi a szükségletek kielégítésére helyezük a hangsúlyt, nem pedig a mesterséges jólét növelésére. A demokratikus szocializmus programja a demokrácia megerősítésének, a tőke logika, a tőke érdek korlátozásának, a piacok szabályozásának, a társadalmi szolidaritás megerősítésének, a közösségek újjáépítésének a programja. A közelmúlt baloldali ideológiai és gyakorlati politikai innovációi világszerte ebbe az irányba mutatnak. Elizabeth Warren javaslatai vagy Bernie Sanders programja éppúgy, mint Jeremy Corbin féle Munkáspárt 2019-es választási programja. A Green New Deal és annak európai megfelelője a Green New Deal for Europe. A finn Szociáldemokrata Párt éppúgy része ennek a megújulásnak, mint a portugál Left Bloc.

Lássuk, hogy főbb irányokat fogalmazhatunk meg a fentiek alapján!

1) A jelenlegi gazdaságot át kell alakítanunk **zöld, ökoszociális gazdasággá:** a tiszta, megújuló energia, a CO₂-kibocsátás csökkentése, a körkörös gazdasági folyamatok, a helyi gazdaság erősítése, az újrahasznosítás előírása és mindazon elemek ide tartoznak, amelyek a természet felszabadításának eszközei a tőke uralma alól. A nagy szennyezőket társadalmasítanunk kell és működésüket a közösség hosszú távú érdekeire való tekintettel drasztikusan át kell alakítani, amennyiben ez nem lehetséges, akkor be kell zárunk őket.

2) **A tőke működését demokratizálnunk kell:** a vállalatok – különösen a nemzeti és a globális nagyvállalatok – ma a tulajdonosok érdekei szerint működnek, a profitérdek vezérli tevékenységüket. Az állami szabályok (reguláció), mint külső korlát nem elég, vállalatok vezetésében, az igazgatótanácsokban, a tulajdonosi testületekben meg kell hogy jelenjen a munkavállalói érdek, a helyi lakosok érdeke, az osztársadalmi érdek és minden egyéb, a vállalat működése által érintett fél érdeke (pl. fogyasztói érdek) is. Az érintett közösségek (stakeholders) érdekei belsővé kell, hogy váljanak annak érdekében, hogy a vállalati működés valóban a köz és ne csupán a tulajdonosok érdekeit szolgálja.

3) Létre kell hoznunk **a szolidáris közösségek hálózatát,** a szolidáris gazdaságot: a közösségi szolidaritás alapja a mások szükségleteinek, helyzetének megértése, a másokról való gondoskodás. A gondoskodás a gyermekekről, a betegekről, az elesettekről, az idősekről, a bajba jutottokról és mindenkiről – beleértve a természetet is –, aki állandó vagy átmeneti jelleggel nem, vagy csak korlátozottan képes önmagáról gondoskodni. Az egymással és a természettel való törődés elismerése – a társadalmi jövedelemből részesedő –, valós szükségletet kielégítő munkaként. Az új technológiákat a szolidáris gazdaság szolgálatába kell állítanunk.

4) Az **egyenlőség megteremtése:** az egyéni szükségletek közösségi kielégítése. A magas minőségű közszolgáltatások és közjavak biztosítása, a feltétel nélküli (pénzbeli vagy természetbeni) alapjövedelem, vagy az egyéni innováció, vállalkozás közösségi támogatása mind-mind arról szól, hogy az egyén a közösség megbecsült része és ekként részesedés illeti meg a közösség javaiból (a közösségi jövedelemből). A tudás, az egészség, a tiszta természeti környezet, a kultúra, az életésély nem lehet piaci áru, a politikai közösségnek biztosítania a hozzáférés ezekhez a javakhoz minden tagja számára.

5) A demokratikus szocializmus nemzetközi politikai gazdaságtana **a globalizáció humanizációja.** A népek, nemzetek közötti együttműködés a kulturális különbségek elismerésén, a valós szükségleteken alapuló kölcsönösen előnyös gazdasági kooperáción és a nemzetközi viszonyok egyenlőtlenségeinek felszámolásán kell, hogy létrejöjjön. Hosszú távon nincs centrum és periféria, hosszú távon egy Föld van, ahol mindnyájunknak élnünk kell, és amelyet meg kell őriznünk a jövő generációi számára. A nemzetközi kapcsolatok, a világrend alapja a hosszú távú környezeti fenntarthatóság és a

klímavédelem, azaz a természet és az ember kizsákmányolásának megszüntetése kell, hogy legyen.

A demokratikus szocializmus, azaz reményeink szerint a jövő, politikai gazdaságtanát nem nehéz megragadni, ha szem előtt tartjuk a baloldal százévesnél is régebbi alapértékeit, küldetését. A demokratikus szocializmus zöld és a gondoskodáson alapuló szolidáris gazdaság létrehozását tűzi ki célul, ahol mindenki valóban a közösség tagjának érezheti magát, mivel ő is részesedhet a közösség javaiból, illetve részt kap a tőke (a vállalatok) irányításában, egyenrangú és elismert félként a hazai és a nemzetközi rendszerben egyaránt.

3. Klíma- és ökológiai válság, klímavészhelyzet

Kisértet járja be a Földet, a klímakatasztrófa kísértete... Bár Marx szerint az emberiség története az osztályharcok története és a társadalmi egyenlőtlenségek ma is elfogadhatatlanok, de az első ipari forradalom óta **nemcsak az ember ember általi kizsákmányolása okoz társadalmi feszültségeket, hanem egyre jobban kimerítjük a természeti erőforrásokat**, elszennyezzük a környezetet, csökkentjük a biodiverzitást, a több százmillió év alatt keletkezett fosszilis energiahordozókat néhány száz év alatt elégetjük. A fosszilis energiahordozók elégetésével olyan mértékben megnövekedett a légtér CO₂-koncentrációja, hogy üvegházhatása globálisan jelentkezik a klímaváltozásban. Egyre több kánikulai nap van nyáron, enyhébbek a telek, egyre több rendkívüli időjárási jelenség van, olvadnak a gleccserek, fogyatkoznak a sarki jégsapkák. Az időjárás változás következtében változnak a mezőgazdasági termelés feltételei. A sarki jégsapkák olvadásával növekszik a világtengerek szintje, víz alá kerülnek az alacsonyabban fekvő tengerparti települések. A változások soha nem látott migrációs hullámot indíthatnak be. Globális katasztrófa-állapot alakult ki. A 2015-ös párizsi klímaegyezmény 1,5-2,0° C alatt javasolta korlátozni a globális felmelegedést és az ehhez szükséges intézkedéseket a résztvevő 156 ország kormányára bízta. A 2019. november 28.-án kibocsátott ENSZ jelentés szerint az eredmény nulla, sőt növekedett a CO₂ kibocsátás. A szabad piactudomány (kapitalizmus) működése nem teszi lehetővé a globális célok megvalósítását.

Beléptünk tehát a klímaválság korába. Mi vagyunk az első olyan generáció, akinek az életében radikális változásokat fog hozni az az emberi eredetű klímaváltozás, amelynek okozója a mi és az előttünk járók felelőtlensége, pontosabban a nyugati ember fenntarthatatlan életformája, amely a globális kapitalizmussal tulajdonképpen általánossá vált. Azok a politikai rendszerek, amelyek nem néznek mindezzel szembe korszakunk legnagyobb (és talán utolsó) hibáját követik el. Kormányzati és parlamenti hatáskörben ki kell hirdetni Magyarországon az országos klímavészhelyzetet, de ennek természetesen korántsem szabad megmaradni politikai deklaráció, kommunikációs fogás szintjén. Ezt az garantálná, hogy ha kialakítanánk annak jogi/politikai/gazdaság/társadalmi hátterét, hogy tulajdonképpen mit is jelent a klímavészhelyzet.

A **klímavészhelyzet** egy olyan rendkívüli jogrendtípus, amely az ember által okozta ökológiai- és klímaválságra hatására rendkívüli hatalommal ruházza fel a kormányzatot a törvényhozás folyamatos és érdemi kontrollja mellett, illetve a lakosság legszélesebb tájékoztatásával. Ugyanakkor ez egy valós kivételes állapot abban az értelemben, hogy a politikai vezetés rendkívüli hatalommal van felruházva. Ennek kerete: alapvető változások életbe léptetése a magán- és köztulajdon szabályozását illetően; államosítás lehetősége környezetvédelmi, energetikai szempontból kiemelet fontosságú gazdasági

társaságok tekintetében; rendkívüli intézkedések bevezetése a lakossággal, a gazdasággal kapcsolatban. Ezzel párhuzamosan nyílt tájékoztatási kampányt kell szervezni a klímapánik kezelése érdekében: egyszerre kell normalizálni a lakosság hangulatát, másrészt azt tudatosítani, hogy a klímaválság életünk legkomolyabb veszélye. Fel kell állítani a klímavédelmi hatóságot, amely a törvényhozással együtt részt vesz a klímavészhelyzet működtetésében.

Ahogy arra utaltunk korábban, **ökoszociális piacgazdaságot** kell működtetnünk, hogy a tőke vadhajtásait vissza tudjuk vágni, a megtermelt értéktöbblet igazságosabb elosztására és ökológikus működésére tudjuk kényszeríteni azt. Azonban a társadalom működését is újra kell gondolnunk! A jóléti társadalmat újra kell értelmeznünk! Minden embernek át kell alakítani az életmódját! Kevesebb húst, több lokálisan termelt élelmiszert kell fogyasztanunk! Lehetőleg lakóhelyünk közelében dolgozzunk! Munkahelyünket közösségi közlekedéssel közelítsük meg! Lakóhelyünk legyen energiatakarékos! Hulladékainkat szelektáljuk! A gazdaság ökológikus működéséhez önálló környezetvédelmi minisztérium és hatóságok kellenek! Zöld költségvetés, zöld adózás, a klímakatasztrófa megelőzését szolgáló támogatási- és hitelrendszer kell! Az EU-s támogatásokból nagyobb arányban kell részesíteni a klímavédelmi beruházásokat! A mezőgazdasági támogatások zöldítésének tényleg a klímavédelmi célokat kell szolgálnia!

4. Az oktatási, tudományos és egészségügyi rendszerek válsága

Az Orbán-rendszer a magyar társadalom három legfontosabb alrendszerét (oktatás, tudomány, egészségügy) olyannyira megrendítette, hogy **az átlagemberek félnek kapcsolatba lépni ezekkel a rendszerekkel**. Félünk gyermekünket oktatási intézménybe vinni, aggódunk családunkért, ha egészségügyi intézménybe látogat hozzátartozónk. Ezzel együtt virágzik a magán oktatási és egészségügyi intézmények világa, amelyek szolgáltatásait csakis a legtehetősebbek engedhetik meg maguknak. Magyar családok ezrei lettek foglyai ennek a rendszernek és adóforintjaiért csak szegregációt, bizonytalanságot, kirekesztést, lenézést, további betegségeket, szégyenérzetet kapnak.

Ma Magyarországon **oktatás és kutatás tekintetében válság van**, nem beszélve a természettudományos oktatás soha nem látott mélyrepüléséről, amely a 21. századi infokommunikációs és fejlett műszaki kultúrában felfoghatatlan. Folyamatosan csökkennek a természettudományos óraszámok, látni olyan tendenciákat, elképzeléseket, hogy a különböző reáltárgyakat összevonják egy úgynevezett komplex tantárgy keretébe, ami az utolsó szög lehet a természettudományos oktatás koporsóján. Reál tárgyakat lehet oktatni integrált tantárgyként például alsó tagozatban, de ezeknek az önálló diszciplínáknak a későbbiekben el kell különülniük szaktantárgyakká, hiszen csakis így biztosítható egy adott természettudományos tantárgy belső logikai rendszerének alaposabb megismerése.

A mai magyar természettudományos és műszaki felsőoktatásba bekerülő hallgatók többsége olyan természettudományos hiányosságokkal küzd, ami alapjaiban kérdőjelezi meg későbbi szakmai alkalmasságukat. Nem ritka ma már az egyetemeken, főiskolákon, hogy a felvett hallgatóknak olyan jellegű alapozó kurzusokat kell elvégezniük, amiket tulajdonképpen a középfokú oktatás keretein belül kellett volna elsajátítaniuk.

Tehát hatalmas és megkérdőjelezhetetlen problémával kell szembenéznünk. Sorra hagyják el a legkiválóbb és legelhivatottabb tanárok is a pedagógusi pályát, amely a mai oktatási rendszerben semmilyen jövőképet nem ad nekik. Világszínvonalú kutatók költöznek külföldre a jobb kutatási feltételek, a fejlettebb technológiai színvonal, a szabad

tudományos gondolkodás, valamint a magasabb bérek miatt is. Válságban vannak a még pályán maradt pedagógusok, oktatók, kutatók a cenzúrázott tankönyvekből tanuló gyerekek, az oktatási intézmények, illetve maga az oktatás és a kutatás szabadsága.

Az orbáni dilettantizmusnak sikerült szétrombolni egy viszonylag jól működő közoktatási rendszert, a tankötelezettséget lecsökkentették, a szakmunkás képzést szétverték, a megmaradt szakképző iskolák (szakközépiskolák) a legszegényebb és legtöbb tanulási problémával küzdő gyermekek felszívó bázisává vált, ezen intézményeknek már nem érdeke a magas színvonalú oktatás, amit ha szeretne sem tudna elvégezni a felvázolt problémák miatt, hanem a cél, hogy minél több gyereket tartson bent a rendszerben, hiszen ez az egyetlen lehetősége az oktatási intézmény fennmaradásának, fenntartásának. Ezzel a kormányzat elérte azt, hogy akármilyen áron is, de a gyerek az iskola tanulója maradjon, a követelmények, főleg a szakmai vizsgák hihetetlenül alacsony színvonala miatt a diák végül bizonyítvánnyal a kezében fog távozni, az már más kérdés, hogy alkalmazhatatlan tudás nélkül, hiszen a papír mögül hiányzik a szakértelem.

A mai világban olyan szinten van a technikai civilizáció, hogy egy szakmunkásnak elkerülhetetlen feltétele kellene, hogy legyen a műszaki és természettudományos műveltség, hiszen egy egyszerűbb készülék megjavításához is már komoly informatikai és műszaki tudással kell(ene) rendelkezniük. A piac nyilván „kilöki” magából a nem megfelelő tudással, ám bizonyítvánnyal rendelkező embereket, és csak azok a szakemberek tudnak érvényesülni, akik még rendelkeznek megfelelő szaktudással. Sajnos, belőlük egyre kevesebb van, és a szakemberhiány olyan gazdasági folyamatokat generált, amely ma már odáig vezetett, hogy egy-egy szolgáltatás igénybevétele az átlagember számára szinte megfizethetetlen.

A mai oktatási rendszerben is megfigyelhető az egyre nagyobb szegregáció, mégpedig kiváló képzést nyújtó, ámbár csak a felső tízezer számára megfizethető elit gimnáziumokra és egyetemekre, illetve alacsonyabb minőségű képzést nyújtó oktatási intézményekre. Az oktatás szegregációja kéz a kézben jár a társadalmi szegregációval is, melynek következtében a társadalmi rétegek közötti szakadék egyre mélyül. Az oktatási válságból csak egyetlen út vezethet ki, **egy demokratikus szocialista elveken nyugvó oktatási rendszer kidolgozása és bevezetése**. Nem hagyhatjuk, hogy a jelenlegi oktatási rendszer gondolkodni képtelen, valamint, önálló, felelősségteljes döntések meghozatalára is alkalmatlan „biorobotokat” neveljen ki!

Újra létre kell hozni egy szakmai alapokon nyugvó, az oktatás minden szintjét felölelő tanfelügyeleti intézményrendszert, mely biztosítaná az oktatás szabadságát, bizonyos keretek között felügyelné és kiszűrné a nem megfelelő (pl. szélsőséges, gyűlöletkeltő, hibás stb.) oktatási modelleket, illetve szakmailag segítené, tanácsokkal látná el a pedagógusokat, oktatókat, intézményeket.

Az oktatás válságával párhuzamosan a tudományos élet elképzelhetetlen küzdelmének lehetünk szemtanúi. Elszomorító tény, hogy a méltán világhíres Magyar Tudományos Akadémia az 1825-ös alapítása óta legnagyobb válságát éli napjainkban az Orbán-rendszer elvadult kormányzásának köszönhetően. A tudomány államosításával sérül a tudomány szabadsága, szabad tudomány nélkül pedig nincs szabad gondolkodás. Mint ismeretes, a kormány az Akadémiát szó szerint amputálta. Ingatlanjaira rátette a kezét, hivatalosan is elvették a kutatóhálózatát, mely az Akadémia legfontosabb intézményrendszere volt, így egy jól működő kutatóbázist vettek ki alóla, amely során az összes kutatóintézetéből létrehoztak egy állami, úgynevezett Eötvös Loránd Kutatási Hálózatot, amelynek 13 fős irányító testületébe hat tagot a kormány, hatot pedig az Akadémia delegál. Igaz, hogy az elnököt végső soron a miniszterelnök nevezi ki az Akadémia és a felelős miniszter javaslatára, de akárhogy is szépítjük a dolgot, az

Akadémiát egy funkció nélküli tudósegyletté fokozták le. A kormány ezzel az ügyes trükkel rátette a tudományra is a kezét, így kontrollálva a tudomány és gondolkodás szabadságát. Sajnos elképzelhető, hogy ezután csak kormányzati érdekek mentén lesznek a kutatóintézetek, valamint a kutatási projektek finanszírozva, illetve ezzel az aljas eljárással egy olyan komoly függőségi viszonyt sikerült létrehozni, amelyben a kormányközeli kutatók nyilván jobban tudják majd érdeküket érvényesíteni. Ennek beláthatatlan következménye lesz, mely leszivárog majd mind a felsőoktatásba, mind a közoktatásba egyaránt. Elkészerítő, ahogy a maffiaszerű diktatúra folyamatosan és egyre látványosabban építi ki önmagát. A szemünk előtt folyik a tudomány szabadságának a megcsonkítása, nem csak a szólás- de lassan a gondolatszabadság is korlátozva lesz az orbáni rezsimben.

A hazai egészségügy gyakorlatilag romokban van és nem túlzás **egészségügyi szükséghelyzetről** beszélni, hiszen – ahogyan az oktatási és tudomány rendszerek esetében – a szakemberállomány meghatározó része Nyugat-Európába távozott, az itt maradtak pedig a vésőkhöz elcsigázottan, a mindennapok hősiességű küzdelmei között, hadakozva a bürokráciával és a brutálisan leromlott épület- és eszközállomány által létrehozott kényszerekkel kénytelenek végezni a hivatásukat. **A magyar egészségügy az egészségügyi dolgozókon kívül még egy szereplőre jelent mindennapi életveszélyt: ezt pedig a magyar beteg.** Az orvosok közül, akik csak tehetik magánpraxist működtetnek, amely összefonódva működik az állami rendszerekkel. Itt is elindult a szegregáció, vagyis jószerevével csak azok élhetik túl saját egészségügyi krízisüket, akik meg tudják fizetni a magánegészségügyi szolgáltatásokat. Az Orbán-rendszer a végletekig elkezdte szétfeszíteni a magyar társadalmat és a piaci logika primer módon emberéletek, sorsok felett rendelkezik. Bekövetkezett a magyar egészségügyi rendszer neoliberalizációja, amelynek súlya alatt megroppant a magyar társadalom. Az egyik legbrutálisabb lépés az emberek nyílt kitesztése volt a társadalombiztosításból: innentől kezdve gyakorlatilag jelentésnélkülivé és tartalmatlanná vált a társadalombiztosítás. Demokratikus szocialistaként minden módon szembe kell menni ezekkel a durva szegregációkkal és mindenki számára, **alanyi jogon biztosítani kell az élethez és emberi egészséghez/méltósághoz fakadó jogból eredő összes egészségügyi szolgáltatást.** Az ember élete és egészsége nem múlhat azon, hogy elegendő pénzzel rendelkeznek. Át kell alakítani az egészségügyi finanszírozás egész rendszerét és minden kapitalista szempontot ki kell venni az egészségügyi alapszolgáltatások közül. Magánegészségügyi szolgáltatást csakis úgy lehet biztosítani, ha azzal nem hozunk előnytelenebb helyzetbe másokat. Éppen ezért az államnak meghatározó szereplőként kell az egészségügyi rendszerben fellépni és szigorúan őrködni a felett, hogy a kapitalista szempontok semmilyen módon ne legyenek meghatározók a demokratikus szocialista egészségügyi rendszerben.

5. Baloldali külpolitika az EU-n belül és kívül

A hazai külpolitikai irányvonalakat mindez ideig a liberálisoknak való megfelelési kényszer határozta meg. Éppen itt van ideje egy **autonóm baloldali külpolitikának.** Egy baloldali külpolitika legfontosabb célja **a béke megőrzése,** minden baloldali mozgalomnak alapvetően békepártinak kell lennie. Hiszen a háborúk áldozatait és veszteségeit mindig a kisemberek, akiket egymás ellen uszítanak a háborús nyereszkek. Ez nem jelent korlátlan pacifizmust, kivételes történelmi helyzetekben igenis szükséges fegyveresen ellenállni egy szélsőséges emberellenes és veszélyes hatalomnak. A XX. század történelmének egyik legfényesebb pillanata a Szovjetunió és a nyugati

demokráciák győzelme volt a nácizmus felett. Sajnos a közös diadal után a kölcsönös bizalmatlanság a hidegháborúhoz vezetett, de a békét hetvenöt esztendőn át sikerült megőrizni legalább Európában.

Korunkban szerencsére nincsen olyan hatalom, amely a hitleri Németországhoz hasonló súlyú és jellegű fenyegetést jelentene a világ, és benne hazánk számára. Ez annak ellenére igaz, hogy a média időnként egyes országokat nyilvánvaló túlzással a „Gonosz Birodalmának” címkéz. Ezért a fegyverkezési hajsza felesleges, csak a szociális és klímavédelmi beruházások elől vonja el a pénzt. Hazánk földrajzi helyzetében különösen pénzpocséklás fegyverkezési versenybe kezdeni. Ha a teljes nukleáris leszerelés egyelőre vágyálom is, a Föld sokszoros elpusztítására elegendő kapacitás további növelése ellentétes a józan ésszel. Fokozatos csökkentése viszont erőforrásokat szabadíthat fel fontos ökoszociális célokra.

Magyarország külpolitikai kötődéseit sok évszázada a nyílt vagy burkolt kényszer határozta meg. A legutóbbi impériumváltáskor a **NATO és az Európai Unió tagjai** lettünk, s ezt egy baloldali külpolitikának is realitásként kell elfogadni. De a NATO-t nevének megfelelően védelmi szerződésnek tekintjük. Fegyverzetének sok ezer milliárd forintnyi bővítése helyett békés jellegének megerősítésére van szükség. Helyre kell állítani a NATO és Oroszország partneri viszonyát, és le kell állítani a szervezet további, keleti irányú bővítését. Ha a Nyugat a legnehezebb időkben is együtt tudott működni a hatalmas sztálini birodalommal, akkor a mai, szerényebb és békésebb Oroszországgal is kialakítható egy normális viszony. Rendezni kell az elmérgesedett viszonyt Törökországgal is, amely a NATO második legerősebb hadseregét adja, és minden belpolitikai torzulása ellenére az európai gazdasági és civilizációs tér része.

Hazánk számára **nincs alternatívája az uniós tagságunknak**. De ezt **az Európai Uniót egyelőre nem a kölcsönös szolidaritás, hanem elsősorban a fejlett nyugati bankok és nagyvállalatok féktelen profitvágya vezérli**. Ilyen formában, így elutasítjuk az „Európai Egyesült Államok” koncepcióját. **Az EU-n belül meg kell teremteni a szegény sorsú, kizsákmányolt társadalmi osztályok és a másodosztályú, kizsákmányolt tagállamok szövetségét a szociális Európa megteremtésére**. A baloldal feladata a progresszív pártok, a szakszervezetek, a civil és környezetvédő mozgalmak egyesítése a nagytőke ellenében egy új, innovatív politikai modell keretében. Az EU-nak meg kell szabadulnia az Egyesült Államok katonai, gazdasági és pénzügyi befolyásától, zsarolásától is. A további bővítés erőltetése helyett olyan újfajta partneri-együttműködési formát kell kialakítani, amelynek kellő reformok után Oroszország, Törökország és Izrael is része lehet. Európa, ahogy egyre többen felismerik, Lisszabontól Vlagyivosztokig tart, s ezt az EU külkapcsolataiban is érvényesíteni kell. Ehhez békepárti, de határozott és önálló uniós külpolitikára lenne szükség.

Gazdaságát tekintve az Európai Unió a világ első hatalma lehetne, de politikailag egyelőre törpe az USA és Kína párharcában. Az „amerikai világrend” korszaka véget ért, de ha Washington utóvédharcot folytat, akkor az rengeteg áldozattal és felesleges konfliktusokkal járhat. Európának a lehetőség szerint távol kell maradnia ezektől a konfliktusoktól, mert sem az USA teljes meggyengülése, sem korábbi túlhatalmának a visszaszerzése nem lehet érdekünk. Kínával kapcsolatban a nyugati média sokáig azt terjesztette, hogy ízig-vérig kapitalista ország, amelyben csak idejétmúlt kacat a „kommunista” jelző. Kína elképesztő gazdasági sikereit, katonai potenciáljának növekedését és digitális forradalmát látva az ellenkező végletbe csaptak át, és mostanában veszélyes kommunista diktatúráként ijesztgetnek vele. Valójában a Kínai Népköztársaság egy jól menedzselte vegyes gazdaságot üzemeltet, s imponáló sebességgel számolja fel a szegénységet és a környezetszennyezés okait. A jólét hosszabb távon persze

keveset ér a dolgozói jogok biztosítása nélkül. Az országban kibontakozó óriási társadalmi kísérlet megítéléséhez még rövid az idő, de ennek értékelésére nem a korábbi gyarmattartók a legilletékesebbek. Gazdasági értelemben valóban Kína az Európai Unió legveszélyesebb versenytársa és kihívója. De növekvő térnyerése ellen nem ideológiai lözungokkal, hanem az európai egység erősítésével és a kínai sikerek okainak megismerésével kell védekezni. A versennyel párhuzamosan értelmes megállapodásra is törekedni kell az EU és Kína között. És ebben, ha még nem késő, Oroszországot az európai oldalra kell hívni és állítani.

A Közel- és Közép-Kelet sok évtizede háborús tűzfészek. **Európa és benne hazánk egyszerre kötelezte el magát Izrael állami léte és a palesztinok jogai mellett, s ezt helyesnek tartjuk.** Az iszlám a zsidó és a keresztény vallásból nőtt ki, a dzsiháid nem azonos a teljes iszlámmal. Segíteni kell az arab országok modernizációját, a női jogok érvényesítését, az iszlám szélsőségek elleni harcot. A Nyugat súlyos hibát követett el Irakban és Líbiában a világi rezsimek elpusztításával, aminek következtében milliányi ember pusztult el és még több kényszerült elmenekülni szülőföldjéről. Szíriában ezért el kell ismerni a központi kormányzat győzelmét, s az ország újjáépítését egy általános amnesztia és a kurd autonómia feltételei mellett a Nyugatnak meg kell finanszíroznia. Irán, a több ezer éves perzsa nemzet a térség legígéretesebb országa lehet a maga komoly szellemi és anyagi potenciáljával, de a Nyugat egyik legveszélyesebb ellensége is válhat belőle. A háborús veszélyt csak józansággal lehet elkerülni, és az Európai Unió megmaradt külpolitikai tekintélyét a háború elkerülésére kell felhasználni. A világ többi részén akkor segíthetünk a legtöbbit, ha hagyjuk, hogy megszabaduljanak a multinacionális vállalatbirodalmak kizsákmányolásától.

A növekvő társadalmi egyenlőtlenség valamilyen szinten minden országban pusztít, az ökológiai és klímaválság pedig az egész bolygónkat fenyegeti. A kettő oka ugyanaz: a kapitalista termelési mód mohósága, a féktelen profitéhség és a szolgáltatások piacosítása. A Föld globális elpusztítását csak globális összefogással, erős ökoszociális politikával lehet elkerülni. A neoliberális világrend egész civilizációnkat a szakadék felé löki: megfékezését csak akkor remélhetjük, ha a különböző hagyományt, vallást, politikai modellt követő népek összefognak egy értelmes jövőért. Ehhez a kollektív racionalitáson, a gazdasági viszonyok demokratizálásán és a nem-piaci jellegű, globális együttműködésen keresztül vezethet az út. Ha ezt az utat nem sikerül megtalálnunk, akkor előbb-utóbb bizonyosan pusztító világháború vár ránk és utódainkra.

6. Emlékezetpolitika

Az MSZP már igen régóta saját múltjának rabja: nem tudott és nem is akart elszámolni rendszerváltás előtti szerepével és a (poszt)kommunista bélyeg ráégett. Ami fontos, hogy nem pusztán ráégett, hanem ráégették és ebben óriási, elvülhetetlen felelőssége van nem pusztán az orbáni politikának, hanem a hazai liberálisoknak is. Az MSZP mind a régi, mind pedig az új liberálisok számára az a „szükséges rossz”, amelynek ugyan kommunista múltja van, de „befogott orral”, a reménybeli politikai sikerek érdekében el kell viselni a vele való együttműködést. **Ahogy a múlt miatti önmarcangolást, úgy ennek az elvtelen politikai opportunizmusnak az aktív/passzív kiszolgálását is be kell fejezni!** Az MSZP egy olyan radikális szocialista párt kell, hogy legyen, amely támogatja a demokráciát, de tisztában van saját múltjával és nem szégyelli, s legfőképpen nem tagadja meg azt! Ez nem jelenti a rendszerváltás előtti hagyományok kritikátlan átvételét, de jelenti az 1919 és 1945 utáni történésekkel való kőkemény szembenézést.

Az MSZP-nek olyan emlékezetpolitikát kell képviselni, amely egyszerre válaszol az Orbán-rendszer nemzeti mítoszokban gondolkodó, kirekesztő és a nemzeti traumákra rátelepedő és rájátszó emlékezetpolitikájára, büszkén épít a munkásmozgalmi hagyományokra, túlmutat a traumákon, és bátran integrálja a baloldal radikális és emancipációs hagyományait, amelyek alapjaiban határozták meg a 20. századot. Mutassuk meg azt, hogy mennyit kapott ez az ország a Kádár-rendszerrel, milyen volt 1956 munkásdemokrácián alapuló hagyománya és milyen baloldali olvasata van a rendszerváltásnak. Nem engedhetjük el baloldali hőseinket, még ha történelmi szerepük sokszor ellentmondásos is. A baloldali emlékezetpolitika abban is különbözik a jobboldalétól, hogy beismerjük és szembenézünk hibáinkkal, felelőségünkkel, hőseinket nem túlmítizált hőszökként festjük le, hanem olyanként, amilyenek voltak: emberek, akik sokszor hibáztak, de mindig egy igazságosabb ország vízióját tartották szem előtt. A baloldali emlékezet nem csak jelentős politikusokról, hanem a magyar társadalomról, a magyar munkásokról szól elsősorban, akik emancipációs küzdelme a baloldal legfőbb narratívája.

Az MSZP helyzete és helye az összefogásban

Válaszúthoz érkezik a baloldal Magyarországon: **az autoriter Orbán-rendszer és a felerősödő liberalizmus kettős szorításában vagy atomizált formában fogja tovább vinni az ellenállás, a forradalom lángját** (ami, valljuk be nem kevés), **vagy pedig létrehozza végre saját önálló pólusát.** Vitathatatlan, hogy az Orbán-rendszert egy széleskörű politikai és társadalmi koalíció kell, hogy leváltsa, ugyanakkor az is vitathatatlan, hogy ha nem lesz ebben a koalícióban baloldali erő, akkor ugyanahhoz jutunk majd, mint ami létrehozta magát az Orbán-rendszert. **A liberális erők semmit sem tanultak a neoliberais piaci fundamentalizmus által világszinten és Magyarországon elszabadított szörnyűségekből és meglepődve vették tudomásul, hogy a nemzetközi piacok, a multinacionális vállalatok és az EU neoliberais rendszere – formális zsörtölődésektől eltekintve – minden gond és lelkiismertfurdalás nélkül együtt tud működni egy autoriter rendszerrel.** Mindezt sértődve vette tudomásul az „európai ellenzék” és éppen emiatt nagyon kevés esély mutatkozik arra, hogy egy Orbán utáni világban ne a neoliberais gazdaságpolitika, a tőke igényeit minden szinten és módon kiszolgáló, a munkásokat megnyomorító politika legyen a fő irány. Éppen ezért óriási a baloldal felelőssége ebben a helyzetben: nincsen más olyan politikai erő, amely össze akarná egyeztetni a magyar társadalom munkából élő osztályainak megmentését és a globális ökológiai- és klímaválságból eredő nemzetközi kötelezettségeket!

Válaszúthoz érkezik tehát a baloldal, mert az önkormányzati választásra létrejött ellenzéki összefogás pusztán taktikai szempontból realizálta azt a potenciált, amely a mostani széttöredezett ellenzéki politikai térben benne van. Ez egyrészt jelentős politikai siker, másrészt olyan politikai kockázat, amely a baloldal maradékainak felszámolásához vezethet. Az önkormányzati választást követő kíméletlen pozícióharc megmutatta, hogy **az összefogás többi pártjainak csak a baloldal maradék emberi és szervezeti erőforrásaira van szüksége saját politikai sikerük építgetése érdekében.** Azért meg- és fennmaradni, hogy a liberális pártok „hasznot hajtsanak” a baloldaltól nem politikai siker, aki ezzel házal, az a baloldalt dobja oda az Orbán-rendszernek. Ha megnézzük az utóbbi hónapok médiatérbeli és politikai humánerőforrásbeli változásait, akkor szemmel látható, hogy a Demokratikus Koalíció óriási befektetéseket hajtott végre. Ezek a mozgások a Fidesz tudtával és közvetett engedélyével zajlanak, hiszen **az Orbán-**

rendszernek szüksége van a Gyurcsány-faktorra és ezt kihasználva próbálja meg a volt miniszterelnök megvalósítani azt a tervet, amit mindig is akart: hegemon pozícióba kerülni az ellenzéki térfélen. Számára nem fontos, vagy éppen nem akarja belátni azt, amit Orbán mindig is tudott: ez önmagában nem lesz elegendő a rendszer leváltására. Erre nem vezethet a baloldal útja, mert ez nemcsak a baloldal, hanem az egész ország számára járhatatlan! **Végre véget kell vetni a magyar politika évtizedes fátumának: az Orbán-Gyurcsány párviadalnak, amely kisemmizte, lerongyolta ezt az országot és mára az összeomló ellátórendszerek miatt naponta emberhalálban mérhető károkat okoz!** Gyurcsány ugyanazt akarja, amit a szocialista párton belül korábban nem tudott megvalósítani: maga alá rendezni egy liberális, „egy a tábor egy zászló” alatt haladó ellenzéki konglomerátumot Orbán ellen. Túl azon, hogy nem térhetünk vissza a 2010 előtti világhoz, ez a szembenállás azért is hihetetlenül veszélyes, mert már eddig is ahhoz vezetett, hogy nincs szembenézés, felelősségre vonás a magyar politikában. Ez vonatkozik éppúgy Gyurcsányra, mint egy lehetséges kormányváltás esetén Orbánra és körére, hiszen nagyon is elképzelhető, hogy a tőke érdekeit kiszolgáló egyik frakció ismét menlevelet ad a másiknak.

Mindezt csakis egy olyan baloldal tudja megakadályozni, amely végre szembe mer és tud nézni több mint egy évszázados történelmi örökségével és tehertételével; lezárja múltját, de táplálkozik is abból; zászlajára tűzi azt, amit történelmi vétek volt onnan lekaparni: a tőke által kizsákmányolt osztályok védelmét; továbbá szembenéz azzal, hogy a globális klíma- és ökológiai válsággal csakis a kapitalizmus mostani formájának széttűzésével, a demokratikus szocializmus értékeinek vállalásával és képviselésével nézhetünk szembe; végül mindezek alapján identitásában megerősödve, büszkén és nem szemlesütve néz szembe a liberális, konzervatív erővel! Csakis így kerülhetjük el azt, hogy az állami és piaci autokrácia militarizmusa ismét lángra lobbantsa világunkat! A hazai baloldalnak be kell kapcsolódnia a nemzetközi antikapitalista, kapitalizmuskritikus baloldal mozgalmaiba (USA-tól kezdve, az Egyesült Királyságon, Spanyolországon és Portugálián át, Latin-Amerikáig), ugyanakkor tanulnia kell azokból a hibákból is, amelyek oly sokszor a baloldal sikertelenségéhez vezettek.

Új baloldalt kell tehát építeni, amelynek kiindulópontjai a Baloldali Tömörülés, a Magyar Szocialista Párt csatlakozó további platformjai, politikusai, és mindenek előtt a szakszervezetek (akik segítségével lehetőség nyílhat a munkásság megszervezésére), **továbbá mindazon radikális baloldali politikai csoportosulások, szellemi műhelyek, amelyek egységesen úgy gondolják, hogy a társadalom előtti felelősségük tudatában végre nyilvánosság előtt elköteleződnek egy baloldali alternatíva mellett, mert jóidőre ez lehet a baloldal előtt álló egyik legfontosabb lehetőség!**